

ÅRSRAPPORT 2017

TINE RÅVARE

INNHold

Dette er TINE Råvare

TINE Råvares oppgaver	3
Oppgaven som markedsregulator	3
TINE Råvare som en avdeling i TINE SA	4
Avtaleverk og tjenesteinstrukser	5
Revisjon av TINE Råvare	5

Aktiviteter i 2017

Råvaretorget	6
Fremtidig organisering av TINE Råvare	6
Organisasjonsendringer i TINE	6
Selvbetjening for melkeprodusenter	6
Landbrukets dataflyt	7
Arbeid for bedre melkekvalitet	7
Smitteforebyggende arbeid i storfebesetninger	7
Friskere geiter	7

Resultatregnskap for 2017

Regnskap TINE Råvare	8
Forklaring til de enkelte postene	9
Kjøp av rå ku- og geitemelk fra melkeprodusentene	10
Avgifter innkrevd av TINE Råvare	10
Priser og begrep	11
Markedsreguleringskostnader	12

Revisors beretning	14
--------------------------	----

Statistikk og oversikter

Melkeinngang gjennom året	16
Melkeinngang, kvotefylling og overproduksjon	17
Oversikt over medlemmer og foretak som leverer melk	17
Fylkesoversikt for melk levert TINE	18
Utvikling i kvalitet på melk levert TINE	18
Utvikling i tørrstoffinnhold i melk levert TINE	18

DETTE ER TINE RÅVARE

TINE RÅVARES OPPGAVER

TINE Råvare ble etablert 1. januar 2004 som en egen administrativt- og økonomisk atskilt virksomhet i TINE SA ut fra en avtale inngått 19. desember 2003 med Landbruksdirektoratet om et klart økonomisk skille mellom råvarehåndteringen og den industrielle videreforedling i TINE SA.

TINE Råvare ivaretar alle aktiviteter relatert til håndteringen av melk som råvare fra melkeprodusenten og fram til at melka er levert og fakturert de enkelte aktørene i markedsordningen for melk. Alle aktører, inkludert TINE som foredlingsindustri, kjøper rå melk til gjeldene noteringspris på det tidspunktet melken leveres fra TINE Råvare. Dette overvåkes av Landbruksdirektoratet. TINE Råvares oppgaver omfatter blant annet henting av melk hos melkeprodusentene, kvalitetskontroll og oppgjør for melken til

produsent. Videre dekker TINE Råvare en avtalt andel av kostnadene knyttet til faglig rådgiving og ulike produsentrettede tiltak som skal bidra til å sikre god melke kvalitet.

Landbruksdirektoratet overvåker noteringsprisen som TINE Råvare benytter ved omsetning av rå melk til aktørene i markedsordningen for melk.

TINE SA er markedsregulator for melk på vegne av alle landets melkeprodusenter. Selskapet skal sikre at produsentene får avsetning for sin produksjon opp mot avtalt målpris, samtidig som forbrukermarkedet sikres tilstrekkelig og jevn tilgang på melkebaserte produkter i handelen. TINE Råvare er tillagt den administrative oppgaven med å håndtere markedsreguleringen.

OPPGAVEN SOM MARKEDSREGULATOR

Som markedsregulator har TINE plikt til å motta rå melk fra alle landets melkeprodusenter, slik at produsentene er sikret avsetning for den melken de produserer til fastsatt pris. TINE har også plikt til å forsyne andre industriaktører i markedsordningen med råvaren melk.

Landbruket er en næring hvor myndighetene har etablert ulike markedsordninger for å realisere politiske mål. Markedsregulering er en av disse.

Markedsregulering har sin hjemmel i Omsetningsloven og gir Omsetningsrådet myndighet til å beslutte reguleringstiltak. Videre gir loven bestemmelser om at bøndene kan pålegges en avgift, Omsetningsavgiften, for å finansiere de tiltak som Omsetningsrådet godkjenner. TINE er gjennom forskrift om markedsregulering tillagt rollen som regulator for melk og regulerer således melkemarkedet både for egne- og andre selskapers melkeprodusenter. Dette oppnås ved iverksettelse av ulike avsetnings- og reguleringstiltak, dersom det oppstår ubalanse mellom tilgang og etterspørsel av melk som innsatsfaktor til industrien.

Formålet med markedsregulering for melk er å sikre uttak av avtalt målpris i samsvar med forutsetningen om at denne kan oppnås i et balansert marked. Markedsregulator har ansvar for at de tiltak som iverksettes gjennomføres effektivt og konkurransenøytralt til en lavest mulig kostnad. Markedsregulator har mottaks- og forsyningsplikt, samt informasjonsplikt om de reguleringstiltak som iverksettes.

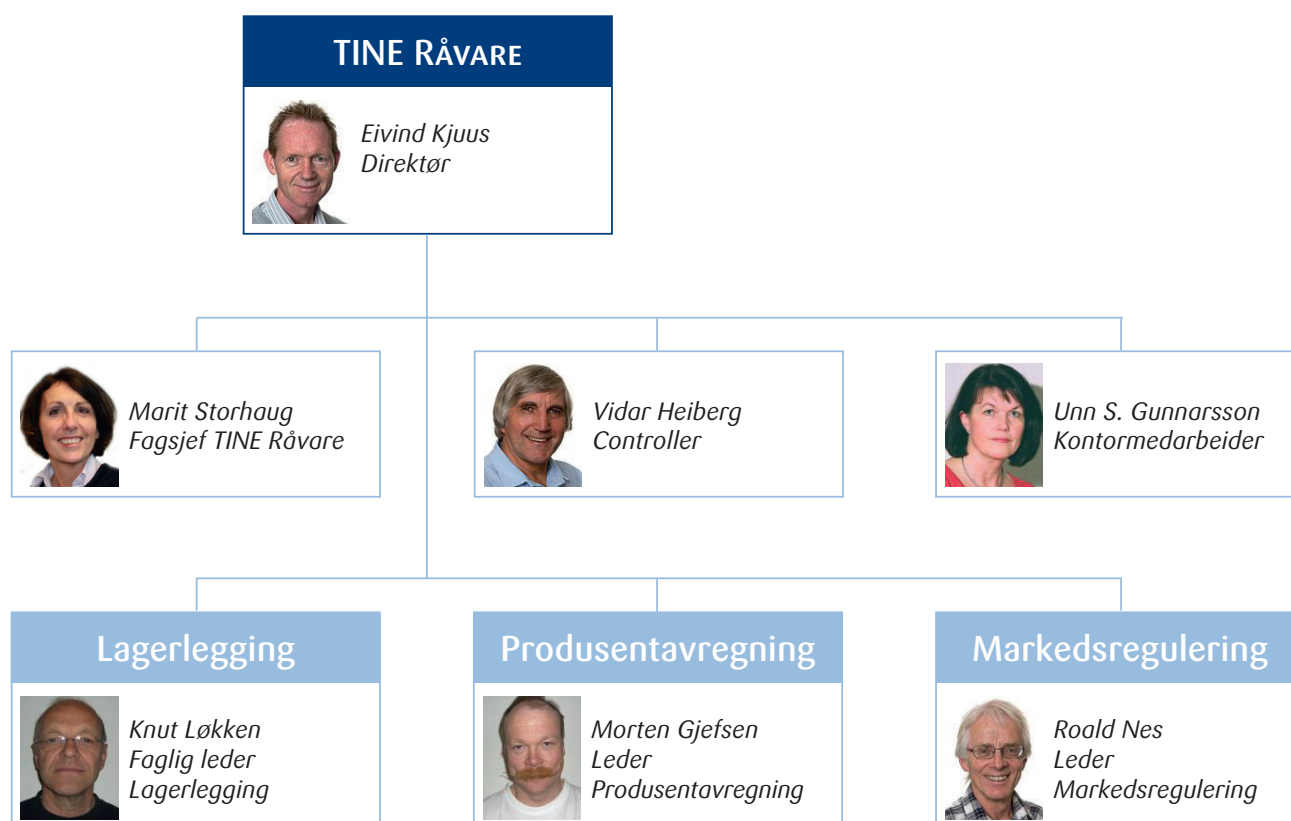
MOTTAKSPLIKTEN

TINE som markedsregulator plikter å ta imot melk fra alle melkeprodusenter i hele landet til samme priser og leveransevilkår som til enhver tid gjelder for egne leverandører.

FORSYNINGSPLIKTEN

Forsyningsplikten innebærer at markedsregulator har plikt til å forsyne alle meieriaktører i markedet med råvaren melk til lik pris til samme tid.

Forsyningsplikten til konsummelk meierier («drikkemelk») utenfor TINE er begrenset etter nærmere regler. Markedsregulator plikter å levere et årlig volum på inntil 15 millioner

AVTALEVERK OG TJENESTEINSTRUKSER

Avtalen mellom Staten ved Landbruksdirektoratet og TINE er hjemlet i jordbruksavtalen. For å sikre like konkurransevilkår skal alle aktører i markedsordningen for melk ha tilgang på melkeråstoff til samme pris. Avtalen regulerer også forhold vedrørende TINE Råvares regnskapsføring og rapporteringsplikt.

TINE Råvare har siden 2012 hatt tjenesteinstrukser med de deler av TINE SA som utfører oppgaver for og på vegne av TINE Råvare. Råvarehåndtering er en del av TINE Produksjon og utfører oppsamling og inntransport av melkeråstoff, laboratorie- og analysevirksomhet, gårdstankutleie og -service. Rådgivingstjenester og produsentfunksjoner utføres av avdelingen Rådgiving, medlem, politikk og samfunnskontakt. Økonomi-, controlling- og IKT-tjenester ytes av økonomiavdelingen. Logistikkavdelingen utfører planleggings- og forsyningstjenester for TINE Råvare.

Ved bruk av instruksene stiller TINE Råvare krav til kvalitet og utførelse samt omfanget av oppgavene og kostnadsdekning. Instruksene inngår som en del av TINEs styringssystem, og Landbruksdirektoratet oppdateres med hensyn til endringene som skjer ut fra endret organisering, kravspesifikasjon eller utførelse av oppgavene i tjenesteinstruksene. Det er

de faktiske kostnadene som belastes TINE Råvare. Taushetsplikt med hensyn til informasjon som de ansatte får tilgang til vedrørende andre aktører, er ivarettatt i forbindelse med tjenesteinstruksene.

REVISJON AV TINE RÅVARE

Revisjon av TINE SA sitt konsernregnskap utføres av Ernst & Young AS, men denne revisjonen er ikke innrettet mot den informasjon som gis i TINE Råvare sitt regnskap som rapporteres til Landbruksdirektoratet. Resultatoppstillingen er revidert av Ernst & Young AS i henhold til punkt 3.6 i «TINE-avtalen»:

”TINE Råvares regnskap kan revideres av TINE SAs ordinære finansielle revisor. Revisor skal gi en særskilt bekreftelse på dette regnskapet. Revidert regnskap med resultatoppstilling skal oversendes Landbruksdirektoratet (tidligere Statens landbruksforvaltning) så snart dette er ferdigbehandlet av TINE SAs organer og senest innen 1. juni påfølgende år.”

Regelverk i TINE og TINEs styringsdokumenter danner grunnlag for revisjonen. I tillegg kommer opplysninger i denne rapporten sammen med annen informasjon og korrespondanse gitt til revisjonen i løpet av året. Revisor har tilgang på referater fra avdelinger som bistår TINE Råvare og fra ledermøter i TINE Råvare. Revisors beretning er inntatt i denne rapporten.

AKTIVITETER I 2017

RÅVARETORGET

Ferdigstillelse av ny avregningsløsning i Råvaretorget var planlagt til desember 2017. Første avregning i ny løsning ble flyttet til januar-avregning 2018 på grunn av risiko ved å bytte system ved årets slutt. Råvaretorget avløste i 2017 notesdatabasen TINEs Produsenter. Alle rådgivere og transportplanleggere bruker Råvaretorget som verktøy ved oppslag og utsending av meldinger til produsentene. Rutinen "Forenklet varsling" er videreutviklet i løpet av året, og det er gjort flere endringer i forbindelse med endret kvalitetsregelverk og stoppregelverk. Det er utviklet løsning for plaketter og utmerkelser for melkeprodusentene, samt videreutvikling av denne i forbindelse med nytt regelverk. Datakommunikasjon vedrørende melkemengder og analyseresultat har i 2017 gått via Råvaretorget. Brukerskifter har foregått delvis i Råvaretorget. Første del av selvbetjeningsløsning for fellesbeiter var i drift i juni 2017. Datautveksling mot Landbruksdirektoratet har gått via Råvaretorget i siste del av året. Integrasjon mot forretningssystemet M3 er utviklet og tatt i bruk.

Løsning for lagerlegging av rå melk (LRM) ble startet som prosjekt i 2017.

FREMTIDIG ORGANISERING AV TINE RÅVARE

Sommeren 2016 startet en vurdering av framtidig organisering av TINE Råvares serviceavdeling for produsentavregning og lagerlegging. Prosjektfasen ble avsluttet januar 2017, hvorpå implementeringen startet opp. I løpet av en treårsperiode vil avdelingen samlokaliseres til Brumunddal, nye IKT-løsninger for avregning og lagerlegging utvikles og tas i bruk og medarbeiderne samarbeider tettere enn tidligere. Ressursbehovet vil tilpasses økt digitalisering, nye muligheter og forutsetninger. Nye IKT-løsninger tas suksessivt i bruk. Det legges vekt på økt digital samhandling langs hele verdikjeden, med melkeprodusentene og aktørene så vel som Produsentregisteret og Dataflyt i landbruket.

ORGANISASJONSENDRINGER I TINE

TINE Medlemssenter er etablert som en del av TINE Rådgiving og Medlemsservice (TRM) med lokalisering på Ås i Akershus. Medlemssenteret fungerer i stor grad som førstelinjekontakt for melkeprodusentene for ulike spørsmål. Det kommer inn 150 – 200 henvendelser daglig, hovedsakelig på e-post og telefon. En stor del av henvendelsene vedrører husdyrkontrollen og bestilling av øremerker. Medlemssenteret har i stor grad tatt over saksbehandling som ulike rådgivere tidligere har håndtert lokalt.

Høsten 2017 ble det besluttet flere organisasjonsendringer i TINE som påvirker TINE Råvare. Endringene omfatter blant annet konsernområdene TINE Rådgiving og Medlemsservice og TINE Logistikk, som er store tjenesteytere til TINE Råvare.

Fra starten av 2018 har TINE Rådgiving og Medlemsservice overtatt ansvaret for gårdstankservice, råmelklaboratoriene og leveringskontroll for rå melk. Fagrådgivere melkekvalitet og gårdstankteknikere er organisert i felles serviceområder, hvor målet er samlet og effektiv service overfor melkeprodusentene. TINE Logistikk overtar ansvaret for tanktransport av rå melk.

SELVBETJENING FOR MELKEPRODUSENTER

Det arbeides med størst mulig grad av selvbetjening for melkeprodusentene. De skal selv kunne

- Fylle ut kontrakt for fellesbeite/sommersamdrift
- Melde inn fordeling fra fellesbeite/sommersamdrift
- Ta ut sin avregningsblankett fra nettet
- Fylle ut avtale om økologisk levering
- Samtykke til elektronisk kommunikasjon

LANDBRUKETS DATAFLYT, PRODUSENTEREGISTERET OG DRIFTSKREDITTORDNINGEN FOR LANDBRUKET

Dataflyt er et felles IKT-system i landbruksnæringen for standardisert elektronisk transport av avregninger, faktura, regnskapsrapporter, driftsinformasjon og andre standardiserte landbruksdata. Dataflyt skal gi grunnlag for bedre beslutningsstøtte gjennom utvikling av sammenlignings- og nøkkeltall for det enkelte landbruksforetak, statistikk og bedre datagrunnlag for landbruksforskning. Systemet utvikles og drives av Landbrukets Dataflyt SA, et selskap eid av sentrale aktører innen norsk landbruk. Dataflyt vil gi effektiviseringsgevinster og bedre beslutningsstøtte for det enkelte landbruksforetak, foretakets samarbeidspartnere og landbruksnæringen samlet.

Produsentregisteret SA er et felles register for landbruket, der TINE er medeier. Alle grunnopplysninger om landbruksforetak samles inn og distribueres. Produsentregisteret SA administrerer Oppgjørs- og Driftskredittordningen for Landbruket (Didrik), en ordning som varemottakere og banker er deltakere i. All dokumenthåndtering i tilknytning til dette skjer nå elektronisk.

ARBEID FOR BEDRE MELKEKVALITET

I 2016 ble det gjennomført en omfattende høring blant TINEs melkeprodusenter hvor vi ønsket innspill på ulike deler av kvalitetsregelverket og hvilke følger kvalitet på leverandørmelk har på meieriene, som er våre kunder. En viktig del av høringen var å få innspill som bidrar til godt samsvar mellom kundenes behov og utforming av kvalitetsregelverk.

Blant annet på bakgrunn av dette ble det vedtatt flere endringer i kvalitetsregelverket fra 2017.

- Grenseverdier for bakterieinnhold i kumelk ble endret.
- Analysemetode for bakterieinnhold i geitemelk ble endret til samme som for kumelk.
- Grenseverdier for innhold av frie fettsyrer i geitemelk ble endret.
- Endrede avregningsregler for sporer i kumelk ble innført.
- Karantenebestemmelser for å stoppe dårlig gårdstankmelk raskere fra å bli levert meieri ble innført.
- Det ble innført økt dynamikk i prising av tørrstoff i melk.

For å bistå mulige utfordringer med avregning som måtte oppstå på grunn av endrede avregningsregler, ble rådgivingen intensivert overfor produsenter med potensielle sporeutfordringer i kumelk og høyt bakterieinnhold i geitemelk.

I tillegg til arbeid med regelverk har det vært stort fokus hos fagrådgivere og fagstaber om rask og effektiv oppfølging av melkeprodusenter med potensielle utfordringer. Tettere oppfølging overfor produsenter med gjentakende utfordringer med å holde stabilt god melkekvalitet har hatt stort fokus.

I 2018 fortsetter arbeidet for økt melkekvalitet. Kvalitetsregelverket vil bli vurdert med tanke på helhetlig verdikjede-lønnsomhet fra gårdstank til meieri, dagens avregningsklasser i forhold til parameterspesifikke trinnløse avregningsskalaer og et bedre samsvar mellom løpende kvalitet på melkeleveranser og avregning.

SMITTEFOREBYGGENDE ARBEID I STORFEBESETNINGER

Sykdommen BRSV gir smittsom hoste og BCoV gir «vinterdysenteri», diaré og hoste. Dette er virusinfeksjoner som kan medføre redusert melkeproduksjon og melkekvalitet, dårlig reproduksjon, redusert tilvekst hos kalv og ungdyr og økt kalvedødelighet. Den viktigste oppgaven er å hindre smittespredning.

Aktivitetene har hatt stort fokus på veiledning om smittevern og aktivt og omfattende beredskapsarbeid. Å stoppe smittespredning slik at dyra kan holde seg friske er viktig for stabil melkeproduksjon og melkekvalitet. Programmet er finansiert med omsetningsavgift for melk og kjøtt.

FRISKERE GEITER

Prosjekt «Friskere Geiter» startet i 2001. Målet var å bekjempe sykdommene CAE (caprine arthritis and encephalitis), byllesyke og paratuberkulose hos norske geiter. Prosjekt Friskere geiter ble avsluttet som prosjekt 31.12.2014. Noen kostnader i forbindelse med sluttføring av saneringen og etterkontroll vil bli dekket av TINE Råvare fram til utgangen av 2018.

Det er ikke lenger mulig for nye besetninger å få støtte til sanering gjennom prosjektet. Eiere av ammegeitbesetninger som ønsker å få dokumentert besetningens helsetilstand i forhold til de dyresykdommene prosjektet har arbeidet med, kan fortsatt få råd om dette fra Helsetjenesten for geit, men eier må selv betale for prøvetaking og laboratorieanalyser.

RESULTATREGNSKAP FOR 2017

Resultatoppstillingen er utarbeidet i henhold til avtale av 19. desember 2003, med endringer i avtale av 1. februar 2012, inngått mellom TINE SA og Landbruksdirektoratet, og etter de ordinære regnskapsprinsipper som er lagt til grunn i regnskapet for TINE SA. For en detaljert beskrivelse henvises det til TINE SA sin årsrapport for 2017, der de anvendte regnskapsprinsipper er nærmere beskrevet.

REGNSKAP TINE RÅVARE

REGNSKAP TINE RÅVARE (beløp i 1 000 kroner)	Faktisk 2017	Budsjett 2017*	Faktisk 2016
Salg av rå ku- og geitemelk	7 774 617	7 858 629	7 797 820
Kostnad for rå ku og geitemelk	7 266 517	7 357 795	7 363 261
Bruttofortjeneste	508 100	500 834	434 559
Produsentfunksjoner	148 111	141 255	143 158
Koordinering mot bonde	20 560	23 649	21 221
Gårdstanker	126 438	132 406	128 215
Produsentrettede tiltak	295 109	297 310	292 593
Distriktslaboratorier	28 609	27 512	25 029
Driftslaboratorier	22 715	23 942	21 322
Råmelkkontroll	51 324	51 454	46 351
Logistikk & råvarestyring	3 407	3 407	3 324
Inntransport & melkeinnmåling	521 330	518 648	500 360
Innfraktt tillegg (PU)	-418 263	-402 411	-443 536
Overføringstransport	153 038	165 852	166 549
Dekning etter noteringspunktet	-144 596	-165 293	-167 046
Dekning reguleringstransport	-25 045	-18 000	-20 197
Oppsamling og inntransport (netto)	89 870	102 202	39 454
Produsentavregning	5 738	7 274	7 052
Administrasjon TINE Råvare	5 144	4 772	4 612
Egne kostnader i TINE Råvare	10 883	12 046	11 664
Administrasjon og infrastruktur	30 595	33 054	30 881
Administrasjon og infrastruktur	30 595	33 054	30 881
Tap på fordringer	704	0	66
Andre inntekter og kostnader	-1 885	0	0
Andre inntekter og kostnader	-1 181	0	66
Renter av arbeidskapital	-4 759	-5 239	-4 836
Renter, kontingenter og tilskudd	-4 759	-5 239	-4 836
SUM DRIFTSKOSTNADER	471 840	490 827	416 175
RESULTAT TINE RÅVARE	36 259	10 006	18 385
Overført resultat fra foregående år:	8 082	8 082	-10 303
Resultat TINE Råvare til fremføring	44 341	18 088	8 082

*Budsjettall er ikke revidert

Det skjer en kontinuerlig koordinering i arbeidet som bidrar til økt effektivitet og derved en god økonomisk utvikling.

RÅMELKKONTROLL

Kostnadene omfatter råmelklaboratoriene på Heimdal og i Bergen, samt utstyr for kontroll av kvaliteten på rå melk under transport og i aktørenes melkemottak (leveringskontroll).

OPPSAMLING OG INNTRANSPORT

Kostnadene er knyttet til oppsamling og inntransport av rå melk fra melkeprodu-

sentene. Landbruksdirektoratets vedtak om ny innfraktordning gjeldende fra 1. juli 2017 medførte blant annet færre noteringspunkter, noe som igjen påvirker kostnadsfordelingen mellom inn- og overføringstransport. Økte nettokostnader i TINE Råvare ble kompensert ved en teknisk målprisøkning på 5 øre pr. liter med virkning fra 1. juli 2016.

EGNE KOSTNADER I TINE RÅVARE

Kostnadene gjelder drift av TINE Produsentavregning, samt egne interne kostnader i TINE Råvare.

ADMINISTRASJON OG INFRASTRUKTUR

Denne posten gjelder administrative fellestjenester som kontorkostnader, IKT, økonomi, virksomhetsstyring og personaltjenester.

RENTER

Renteinntektene gjelder renter på arbeidskapitalen som følge av likviditetsoppbygging i TINE Råvare.

KJØP AV RÅ KU- OG GEITEMELK FRA MELKEPRODUSENTENE

KJØP AV RÅ KU- OG GEITEMELK FRA MELKEPRODUSENTENE (beløp i 1 000 kroner)	2017	2016
Kjøp av rå kumelk inklusiv kvalitet	7 154 176	7 223 710
Kjøp av rå geitemelk inklusiv kvalitet	123 737	130 840
Sum kjøp av rå ku- og geitemelk	7 277 913	7 354 550
Resultatdisponeringer TINE Råvare		
Overført resultat fra forrige år	8 082	-10 303
Overskudd TINE Råvare som kommer til utbetaling neste år	-44 341	-8 082
Totalt utbetalt til melkeprodusentene fra TINE Råvare	7 241 654	7 336 166
Avregnet rå ku- og geitemelk	Volum i 1 000 liter	
Kumelk inklusiv økologisk melk	1 414 000	1 439 288
Geitemelk	19 776	20 410
Totalt avregnet rå ku- og geitemelk	1 433 776	1 459 699
Samlet utbetalingspris til produsent fra TINE Råvare uttrykt i kr / liter	5,05	5,03

AVGIFTER INNKREVD AV TINE RÅVARE

INNKREVDE AVGIFTER (beløp i 1 000 kroner)	2017	2016
Innkrevd omsetningsavgift	79 264	72 907
Innkrevd overproduksjonsavgift	57 617	60 879
Innkrevd forskningsavgift	26 993	27 178

TILSKUDDSDORDNINGER

Dette er grunn- og distriktstilskudd som TINE Råvare utbetaler til melkeprodusentene på vegne av Landbruksdirektoratet. Størrelsen på tilskuddet framforhandles i jordbruksavtalen og varierer ut fra størrelsen på produksjonen og geografisk lokalisering. Tilskuddene overføres fra Landbruksdirektoratet til TINE Råvare og utbetales til produsentene over produsentavregningen.

Tabellen nedenfor spesifiserer tilskudd utbetalt av TINE Råvare:

GRUNN- OG DISTRIKTSTILSKUDD (beløp i 1 000 kroner)	2017	2016
Grunntilskudd	66 157	68 017
Distriktstilskudd	518 264	526 220
	31.12.2017	31.12.2016
Mellomværende med Landbruksdirektoratet vedrørende innkrevde avgifter og tilskudd	-58 071	-60 943

PRISER OG BEGREP

MÅLPRIS

Målprisen blir framforhandlet i Jordbruksoppgjøret og vedtas senere i Stortinget. Målprisen gjelder for et avtaleår, som strekker seg fra 1. juli til 30. juni påfølgende år. For regnskapsåret 2017 var målprisen kr 5,38 pr. liter 1. januar - 30. juni, mens den fra 1. juli - 31. desember var kr 5,41 pr. liter.

NOTERINGSPRIS

Når melk omsettes til aktørene i markedsordningen, gjøres dette til såkalt noterings-

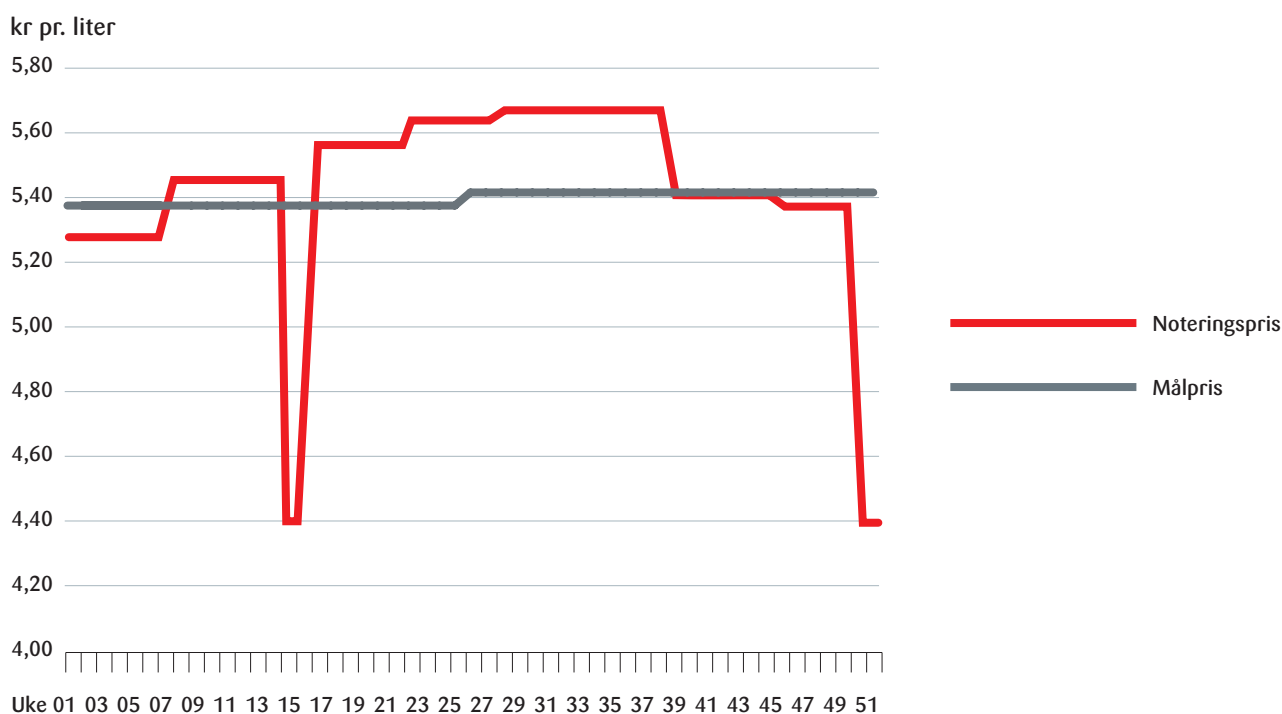
pris, som over et avtaleår skal balansere med målprisen. Noteringsprisen varierer gjennom året for å bidra til å balansere tilbud og etterspørsel etter rå melk. Dessuten senkes den i jul- og påskehøytiden for å gjøre det mindre kostbart å holde produksjonen i gang i disse periodene. Melk selges til samme pris i samme uke til alle aktører i markedsordningen, inklusive TINEs egen foredlingsindustri.

Derimot vil gjennomsnittlig noteringspris pr. aktør over et år kunne variere. De

aktørene som kjøper mest melk når det er størst tilgang vil oppnå den laveste råvareprisen, men vil samtidig få en relativt sett høyere kostnad til produksjon og lagerhold av ferdigvarer.

NOTERINGSPRIS VARIASJON I 2017

MÅLPRIS 1. HALVÅR: KR 5,38 - 2. HALVÅR: KR 5,41

UTBETALINGSPRISER TIL PRODUSENT

Sum utbetalt til produsent er lik målprisen fratrasket TINE Råvares kostnader. Samlet utbetalingspris består av basispris og summen av ulike tillegg og trekk, blant annet for avregnet kvalitet og tørrstoffinnhold.

OMSETNINGS- OG OVERPRODUKSJONSAVGIFT

Omsetningsavgift er en avgift som melkeprodusentene betaler inn til omsetningsfondet for å dekke kostnader ved de ulike ordningene knyttet til markedsregulering. Omsetningsavgiften settes for hvert halvår og var 6 øre pr. liter i 1. halvår og 5 øre pr. liter i 2. halvår 2017.

Øvrig inntektskilde for omsetningsfondet er overproduksjonsavgift og kvotesalg. Overproduksjonsavgiften ble økt til kr 4,80 pr. liter i 2017, fra kr 4,20 pr. liter i 2016. TINE Råvare krever inn avgiftene på vegne av Landbruksdirektoratet. Se for øvrig avsnittet om "Markedsreguleringskostnader" nedenfor.

PRISELEMENT (kr pr. liter)

	2017	2016	2015	2014	2013
Gjennomsnittlig målpris	5,40	5,31	5,24	5,13	4,94
Samlet utbetalingspris til produsent	5,05	5,03	5,02	4,85	4,65
Herav ulike tillegg og trekk	0,61	0,66	0,70	0,67	0,66
Herav basispris	4,44	4,37	4,32	4,18	3,99

MARKEDSREGULERINGSKOSTNADER

Nedenfor vises TINEs markedsreguleringskostnader for 2017 sammenlignet mot budsjett og foregående år.

Kostnadene forbundet med markedsregulatorrollen for melk dekkes over omsetningsrådets budsjett og inngår ikke som en kostnad i TINE Råvare.

Oppgavene over markedsregulering og søknader om kostnadsdekning, blir ikke ferdigbehandlet i Omsetningsrådet før i april måned det påfølgende året, noe som innebærer at det kan oppstå endringer etter årsskiftet. Endelig avregning mellom Landbruksdirektoratet og TINE SA foretas derfor i løpet av første halvår påfølgende år.

Bokførte kostnader til ulike markedsreguleringstiltak utgjorde i 2017 MNOK 158, som er litt lavere enn kostnadene i 2016. Innenlands salg av prisnedskrevet skummetmelkpulver til fôrindustri utgjorde 536 tonn, mot 310 tonn i 2016.

MARKEDSREGULERINGSKOSTNADER (beløp i 1 000 kroner)	Faktisk 2017	Budsjett 2017*	Faktisk 2016
Prisnedskrivningstiltak			
Utenlands prisnedskrevet salg:			
Reguleringseksport smør	0	0	15 082
Sum prisnedskrivning eksport	0	0	15 082
Innenlands prisnedskrevet salg:			
Skummetmelkpulver solgt til fôrindustri	8 332	7 900	4 579
Geitemelk til dyrefôr	1 813	3 700	8 072
Salg til spesialmarkeder	5 992	5 500	5 475
Sum prisnedskrivning innland eksklusive skolemilk	16 137	17 100	18 126
Skolemilkordningen	10 436	11 200	11 074
Sum prisnedskrivningstiltak inklusive skolemilk	26 573	28 300	44 281
Andre tiltak			
Dekning for reguleringskapasitet	41 000	40 000	40 000
Transport av rå melk til reguleringsproduksjon	25 045	18 000	20 197
Mellomtransport av reguleringsprodukter	2 639	2 500	2 729
Reguleringslagring	20 746	21 100	22 640
Prisgevinst/-tap ved reguleringslagring	-6 583	-5 900	-10 074
Sum andre tiltak	82 847	75 700	75 493
Sum avsetningstiltak og skolemilk	109 420	104 000	119 774
Faglig tiltak og opplysningsvirksomhet			
Opplysningskontoret for meieriprodukter (melk.no)	29 811	30 100	28 941
GENO/NSG/KOORIMP/NG	10 542	10 500	9 942
Sum faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	40 353	40 600	38 883
Administrasjonskostnader			
Personal- og kontorkostnader	7 430	8 265	7 364
Prognosearbeid/revisjonsattestasjoner	480	470	570
Sum administrasjonskostnader	7 910	8 735	7 934
Totale markedsreguleringskostnader	157 683	153 335	166 590
Omsetningsmidler			
Omsetningsmidler á konto betalinger	-157 683	-169 035	-166 606
Omsetningsmidler korreksjon forrige år	-1 899	0	-2 664
Sum omsetningsmidler inntektsført	-159 582	-169 035	-169 270

*Budsjettall er ikke revidert

I tillegg til reguleringskostnadene i tabellen over blir merkeordningen «Nyt Norge» og markedsføring av økologisk mat i regi av Matmerk delfinansiert med midler fra omsetningsavgiften på melk. I 2017 utgjorde dette MNOK 2,6. Kostnader til oppkjøp av melkekvotes utgjør MNOK 6,5. Administrasjonskostnader i Landbruksdirektoratet knyttet til kvoteordningen og markedsreguleringen fullfinansieres av omsetningsavgiften på melk og utgjør ca. MNOK 14.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no
Medlemmer av den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til Konsernstyret i TINE SA

Uttalelse om revisjonen av resultatoppstilling

Konklusjon

Vi har revidert resultatoppstillingen for TINE Råvare for 2017 med tilhørende regnskapsinformasjon, som presentert i avsnittene «Forklaring til de enkelte postene», «Kjøp av rå ku- og geitemelk fra melkeprodusentene» og «Avgifter innkrevd av TINE Råvare». Resultatoppstillingen er inkludert i Årsrapport 2017 TINE Råvare på sidene 8 til 10.

Etter vår mening gir resultatoppstillingen for TINE Råvare i det alt vesentlige et uttrykk for resultatet av virksomheten i TINE Råvare i 2017 i samsvar med prinsipper som beskrevet i avsnitt «Forklaring til de enkelte postene» i årsrapporten.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av resultatoppstillingen*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Ledelsens ansvar for resultatoppstillingen

Ledelsen i TINE SA er ansvarlig for utarbeidelsen av resultatoppstillingen i samsvar med grunnlaget som beskrevet i avsnitt «Forklaring til de enkelte postene» og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av en resultatoppstilling som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av resultatoppstillingen må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for resultatoppstillingen med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

De som har overordnet ansvar for styring og kontroll, er ansvarlige for å føre tilsyn med selskapets finansielle rapporteringsprosess.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av resultatoppstillingen

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at resultatoppstillingen som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av resultatoppstillingen.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen.

I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i resultatoppstillingen, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å konkludere særskilt på selskapets interne kontroll;
- vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i resultatoppstillingen. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

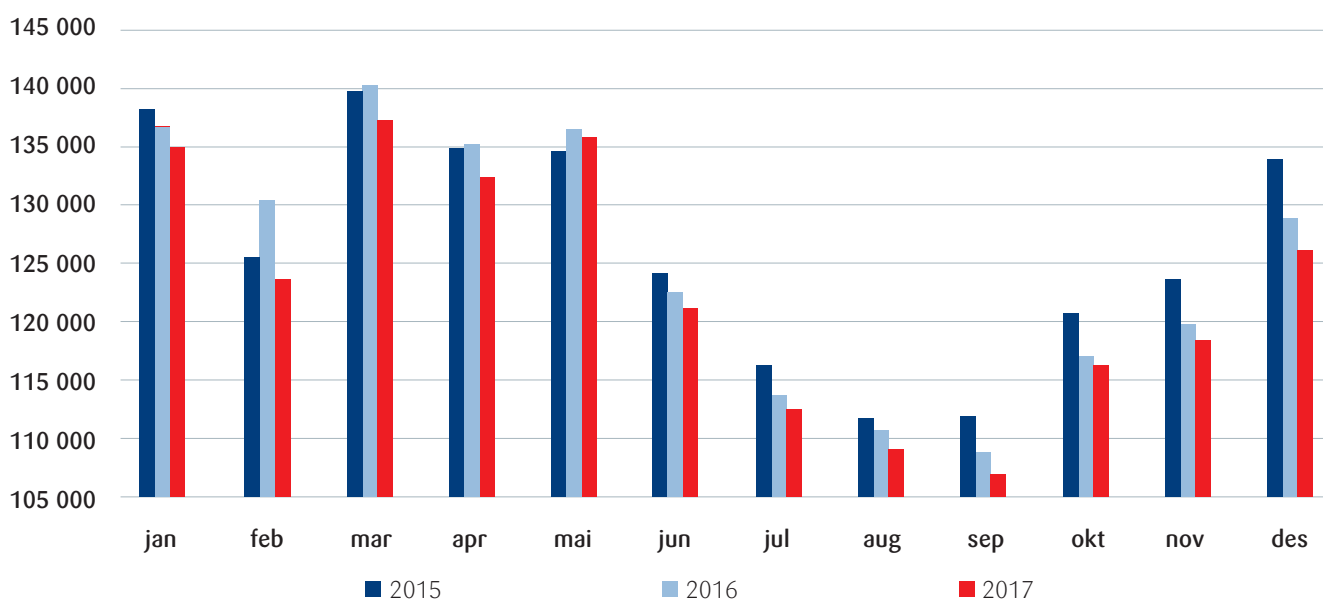
Oslo, 12. april 2018
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Lør
statsautorisert revisor

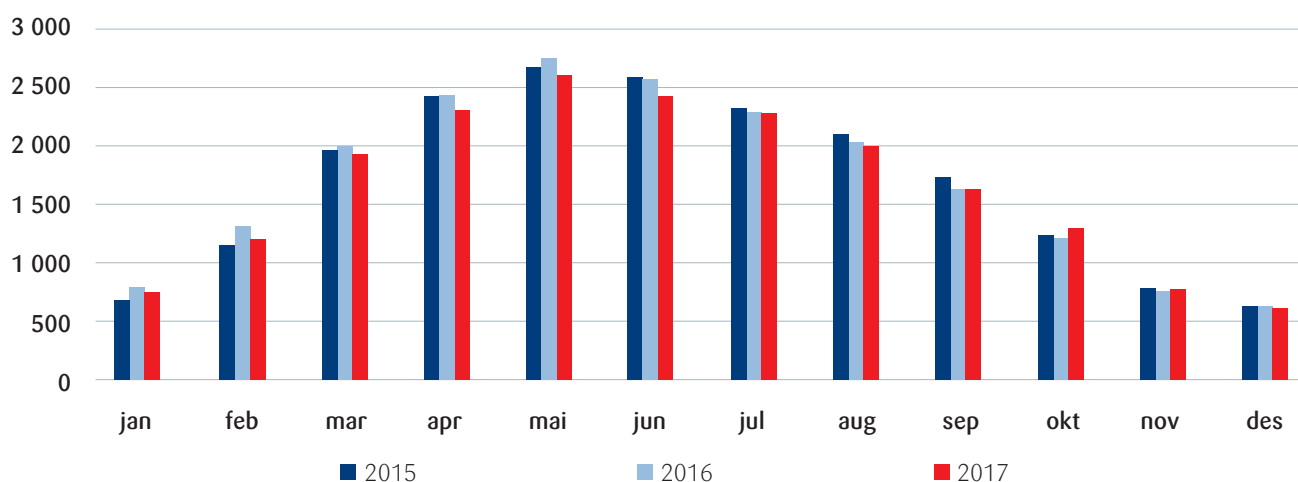
STATISTIKK OG OVERSIKTER

MELKEINNGANG GJENNOM ÅRET

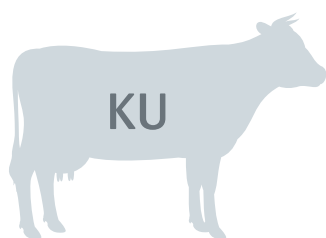
INNMAÅLT KUMELK TINE RÅVARE I 1 000 LITER

INNMAÅLT GEITEMELK TINE RÅVARE I 1 000 LITER

MELKEINNGANG, KVOTEFYLLING OG OVERPRODUKSJON

Kvoteår	Grunnkvote (mill. liter)	Forholdstall	Disp. kvote (mill. liter)	Produksjon (mill. liter)	Kvotefylling	Produksjon tillagt overpro- duksjonsavgift (mill. liter)
2012	1 589	1,07	1 699	1 454	85,6 %	11,9
2013	1 544	1,03	1 590	1 448	91,1 %	14,9
2014	1 561	1,04	1 623	1 430	88,1 %	8,1
2015	1 565	1,03	1 612	1 454	90,2 %	16,9
2016	1 552	1,00	1 552	1438	92,7 %	14,3
2017	1 544	0,98	1 513	1412	93,3 %	11,9

Kvoteår	Grunnkvote (mill. liter)	Forholdstall	Disp. kvote (mill. liter)	Produksjon (mill. liter)	Kvotefylling	Produksjon tillagt overpro- duksjonsavgift (mill. liter)
2012	23,3	1,00	23,3	19,4	83,3 %	0,1
2013	23,2	0,98	22,7	18,9	83,1 %	0,2
2014	23,1	0,97	22,4	18,6	83,0 %	0,2
2015	22,6	0,97	21,9	20,2	92,1 %	0,3
2016	23,4	0,97	22,7	20,4	89,9 %	0,2
2017	23,6	0,96	22,7	19,8	87,4 %	0,1

OVERSIKT OVER MEDLEMMER OG FORETAK SOM LEVERER MELK

Eierområde	Ku (konv og øko)				Geit				Både ku og geit			
	Medlemmer		Foretak		Medlemmer		Foretak		Medlemmer		Foretak	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Øst	2 627	2 679	2 126	2 184	71	67	68	69	9	18	9	9
Sør/Vest	3 367	3 504	2 718	2 778	92	95	89	90	2	9	1	1
Midt	3 141	3 308	2 389	2 438	30	28	26	27		2		
Nord	1 041	1 095	868	900	97	95	86	87	1	4	1	1
SUM	10 176	10 586	8 101	8 300	290	285	269	273	12	33	11	11

FYLKESOVERSIKT FOR MELK LEVERT TINE

(kvantum inkluderer ikke erstattet melk)

Leveranser pr. fylke	Kumelk			Geitemelk		
	2017 1 000 liter	2016 1 000 liter	Endring %	2017 1 000 liter	2016 1 000 liter	Endring %
Østfold	34 087	34 977	-2,5 %	0	0	
Akershus	26 911	27 295	-1,4 %	9	13	-29,0 %
Oslo	370	378	-2,2 %	0	0	
Hedmark	85 541	86 388	-1,0 %	768	763	0,7 %
Oppland	155 924	159 846	-2,5 %	2 023	2 056	-1,6 %
Buskerud	31 343	31 774	-1,4 %	935	967	-3,3 %
Vestfold	17 220	17 343	-0,7 %	0	0	
Telemark	13 481	13 378	0,8 %	914	998	-8,4 %
Aust-Agder	12 341	12 441	-0,8 %	0	0	
Vest-Agder	30 074	31 146	-3,4 %	0	0	
Rogaland	208 639	213 493	-2,3 %	889	916	-3,0 %
Hordaland	73 491	74 706	-1,6 %	1 136	1 169	-2,9 %
Sogn og Fjordane	103 898	106 059	-2,0 %	3 284	3 356	-2,1 %
Møre og Romsdal	147 654	148 981	-0,9 %	2 812	2 819	-0,2 %
Trøndelag	319 462	326 049	-2,0 %	217	217	0,0 %
Nordland	101 957	102 644	-0,7 %	1 931	2 086	-7,4 %
Troms	30 235	30 624	-1,3 %	4 859	5 051	-3,8 %
Finnmark	19 775	20 214	-2,2 %	0	0	
Melk levert TINE totalt	1 412 403	1 437 734	-1,8 %	19 776	20 410	-3,1 %
Herav økologisk melk	50 329	51 235	-1,8 %			

UTVIKLING I KVALITET PÅ MELK LEVERT TINE

KUMELK, AVREGNET ANDEL AV VOLUM	2017	2016	2015	2014	2013
Elitemelk (%)	96,33	94,81	94,95	94,33	93,75
1. klasse (%)	3,12	4,36	4,22	4,65	5,14
2. klasse (%)	0,42	0,64	0,65	0,77	0,80
3. klasse (%)	0,14	0,17	0,18	0,25	0,31

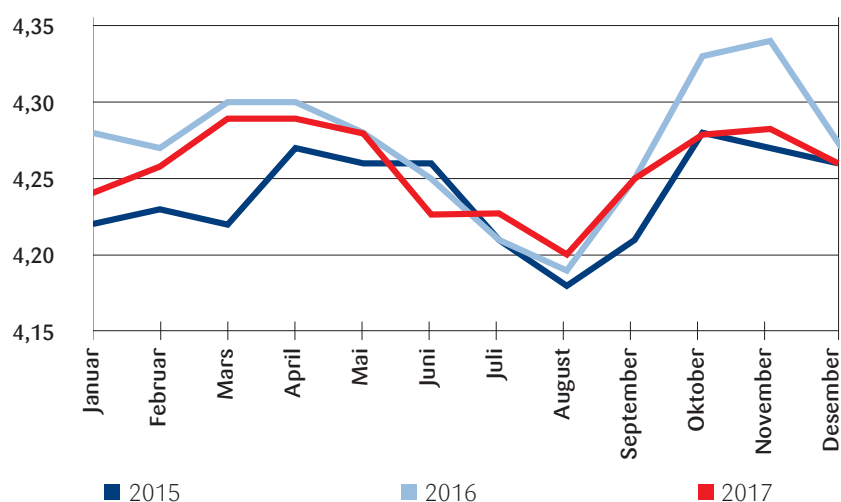
GEITEMELK, AVREGNET ANDEL AV VOLUM	2017	2016	2015	2014	2013
Elitemelk (%)	88,93	87,52	89,23	90,45	92,46
1. klasse (%)	8,53	9,17	7,46	5,48	4,00
2. klasse (%)	2,11	2,74	2,33	3,37	2,92
3. klasse (%)	0,42	0,49	0,99	0,70	0,63

UTVIKLING I TØRRSTOFFINNHold I MELK LEVERT TINE

FRAKSJON	2017	2016	2015	2014	2013
Fettinnhold i kumelk (%)	4,26	4,27	4,24	4,17	4,19
Proteininnhold i kumelk (%)	3,40	3,42	3,43	3,41	3,36
Tørrstoffinnhold i geitemelk (%)	11,88	11,96	11,91	11,79	11,75

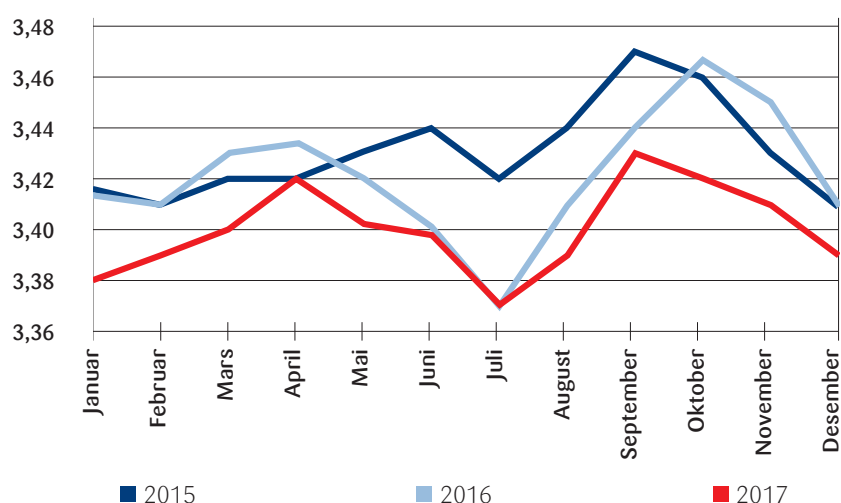
FETTPROSENT I KUMELK

PROSENT

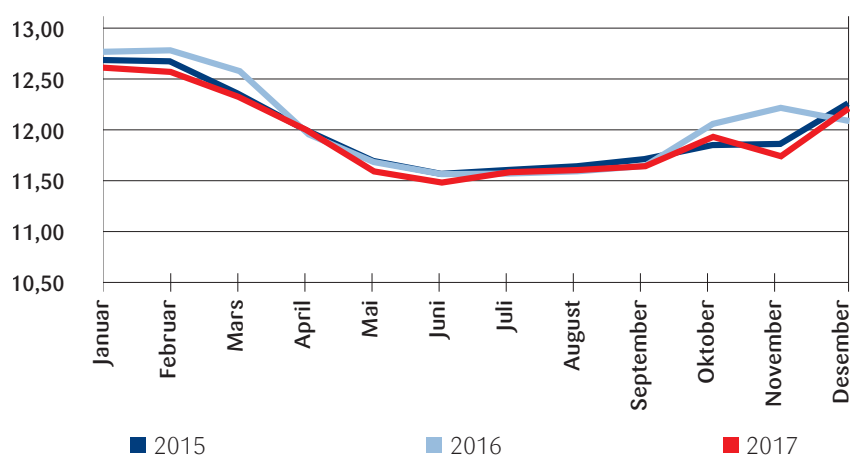
PROTEINPROSENT I KUMELK

PROSENT

TØRRSTOFF I GEITEMELK

PROSENT

Årsrapporten er utarbeidet av
TINE Råvare, TINE SA
Adresse:
Lakkegata 23, 0187 Oslo

Design og foto: APELAND
Trykk: 07
Opplag: 200